

Co jsou ScioŠkoly?

Tento dokument je přílohou Smlouvy o vzdělávání. Popisuje, jak na ScioŠkolách pracujeme a na jakých základech stavíme. Vymezuje hlavní hodnoty, principy a východiska našeho vzdělávání, aby bylo zřejmé, co od ScioŠkol můžete očekávat, a co očekáváme i my od našich studentů a jejich rodin.

Pro svět, který přijde

Žijeme v době, kdy se svět mění rychleji, než dokážeme předvídat. Události jako pandemie, válka v Evropě nebo nástup generativní umělé inteligence ukázaly, že změny přicházejí náhle a často zásadně ovlivňují naše životy.

Nemá smysl směřovat výuku k realitě, která už neplatí. Tradiční model školy stavěný na předmětech, známkách a plošném memorování byl vytvořen pro svět s předvídatelným prostředím a jasně danými rolmi. Dnešní realita je jiná, a proto tento model na nové výzvy nestačí. Nechceme vychovávat k minulosti. ScioŠkoly jsou předvojem potřebných změn a pomáhají mladým lidem rozvíjet znalosti a dovednosti a postoje potřebné pro naplněný a spokojený život ve 21. století.

Usilujeme o lepší svět, a proto měníme vzdělávání, aby [připravovalo na budoucnost](#).

Pedagogické zásady ScioŠkol vycházejí z kombinace nejnovějších poznatků vědy, ověřené zahraniční praxe a našich vlastních zkušeností. To, co se ve ScioŠkolách odehrává, opíráme o naše **hodnoty** a budujeme na našich pedagogických **principech a východiscích**.

Naše hodnoty

- **Svoboda**

Studentům dáváme tolik svobody, kolik zvládnou. Za chyby netrestáme, studenty učíme odpovědnosti za jejich rozhodnutí. Pravidla vytváříme společně a dbáme na jejich dodržování.

- **Morálka**

Morálku chápeme jako schopnost myslet nezávisle, být ohleduplný a respektovat práva druhých. Mladé lidi vedeme ke kritickému myšlení, sebedůvěře a empatii, aby dokázali pevně stát za svými hodnotami.

- **Aktivita**

Schopnost ovlivňovat vlastní vzdělání i život považujeme za klíčovou. Ve výuce dáváme prostor k poznávání, tvoření i chybám. Studenty podporujeme v samostatnosti a realizaci vlastních nápadů.

- **Optimismus**

Každá situace má světlou stránku a přináší možnost růstu. Pěstujeme pozitivní přístup a učíme nadhledu i schopnosti čerpat zkušenosti z případných neúspěchů.

- **Odvaha**

Podporujeme odvahu říkat svůj názor, zastat se druhého, riskovat i zkoušet nové věci. Pomáhá tomu bezpečné prostředí, kde respektujeme hranice každého.

- **Otevřenost**

Otevřenost znamená pravdivost i přijetí nových podnětů. Mluvíme spolu upřímně, učíme studenty otevřeně sdílet i naslouchat. Otevřená mysl nám pomáhá reagovat na změny a hledat nové cesty.

Principy a východiska

a. Obsahem vzdělávání na ScioŠkolách jsou ScioCíle.

Od nich se odvíjí vše, co se z iniciativy dospělých ve škole děje. Naše cíle nejsou náhodné. Každý z nich odpovídá výzvě, kterou dnešní mladí lidé budou v životě potkávat.

1. **Umím se učit:** Svět bude čím dál složitější a změny budou přicházet rychleji. Proto je udržet si zvědavost, mít potěšení z novinek a z poznávání. A také brát změny jako výzvu a příležitost k učení. Na bloku „[Samorost](#)“ si studenti sami volí, čemu se budou věnovat, třeba psaní knihy, tvorbě podcastu nebo studiu japonštiny.
2. **Vybírám si, co si pustím do hlavy:** Informace se na nás hrnou ze všech stran. Většina je zbytečných, bezvýznamných. Mnohé jsou zavádějící, lživé a přibývá informací vyloženě škodlivých či nebezpečných. Je nezbytné umět si vybírat, které si pustíme do mysli. Místo memorování letopočtů studenti zkoumají dobové prameny a posuzují v nich fakta, názory a manipulaci.
3. **Vyznám se v sobě:** Pro spokojený život je třeba mít pevné body a rozumět svým emocím. Tato kompetence zahrnuje sebereflexi a seberegulaci, schopnost vnímat své reakce a jednat vědomě. Dáváme studentům dostatek příležitostí zkoumat své schopnosti i reflektovat vlastní pokrok při individuálních setkáních s mentorem.
4. **Rozvíjím svou odolnost:** Zátěžové situace jsou každodenní součástí našich životů, ať jde o nedostatek času, nezvládnuté úkoly nebo nejistotu budoucího vývoje. Odolnost je důležitou kompetencí, kterou je třeba rozvíjet, pokud chceme žít kvalitní a naplněný život i v nepříznivých nebo nejistých situacích. Rovnováhu mezi pohodlím a výzvou rozvíjíme ve ScioŠkolách napříč vším, co děláme – od výuky až po expedice.

5. **Buduji dobré vztahy:** Digitální doba mladé propojuje online, ale zároveň přibývá těch, kdo v reálném světě nemají nikoho, na koho by se mohli spolehnout. Schopnost komunikovat, spolupracovat a udržovat dlouhodobé vztahy je základem životní spokojenosti. Ve ScioŠkolách je spolupráce každodenní zkušeností: studenti řeší v týmech náročné úkoly a rozvíjejí své vůdčí schopnosti, třeba v rámci bloku Ateliér.
6. **Konám dobro a stavím se zlu:** Věříme, že k naplněnému životu patří pomáhat druhým, být užitečný pro své okolí i společnost a umět se postavit zlu, i když to vyžaduje odvahu. Konání dobra dává životu smysl a prospívá i nám samotným. Studenti jej mohou zažít v reálných dobročinných projektech i při službě škole.
7. **Tvořím budoucnost:** Každý může přispět k řešení problémů, které nás obklopují a trápí. Proto bychom měli být připraveni budoucnost nejen přijmout a zvládnout, ale také ji aktivně ovlivňovat, měnit a spoluvytvářet. Naši studenti vědí, jak napsat petici, co je SMART a jak zpracovat analýzu SWOT.
8. **Mám život ve svých rukou:** Pocit, že máme život pod kontrolou, jsou pro životní spokojenost klíčové. Potřebujeme praktické dovednosti, i umět si stanovit cíle a rovnováhu mezi prací a odpočinkem. Ovlivňovat, jak škola funguje, patří ke každodennímu učení. Na školních shromážděních si studenti ověřují, že jejich návrhy reálně mění život školy.

ScioCíle jsou ve škole prioritou. Neřídíme se tím, kolik učiva se probralo, ale co se student skutečně naučil používat v praxi. Vše, co učíme, je v souladu s platnou legislativou i vládou schválenou Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.

b. Výuka na ScioŠkolách je cestou k získávání kompetencí.

Neomezujeme se jen na teoretické znalosti, ale funkční propojení vědomostí, dovedností a postojů. Jedině když se člověk rozvíjí komplexně, může úspěšně jednat a řešit problémy v reálném životě.

c. Dáváme studentům maximální možnou míru autonomie a zodpovědnosti.

Studenti se podílejí na chodu školy, mají dostatek příležitosti k dalšímu růstu a seberealizaci. Akce, co se jich týkají, sami organizují. Do výuky běžně přináší vlastní témata.

d. Myslíme na budoucnost.

Učíme studenty, aby dokázali reagovat na změny, které budou přicházet v čím dál kratších intervalech. Učíme je rozpoznávat výzvy a přemýšlet v souvislostech.

e. Víme, že se stále učíme.

Usilujeme o zlepšování se a vyhledáváme nejlepší možná řešení. Pouštíme se do různých experimentů s učením, ale vždy s velkou opatrností. Jednou ze záruk úspěšného učení je pečlivý výběr průvodců.

f. Vytváříme bezpečné a podpůrné prostředí.

ScioŠkoly jsou místem, kde se studenti cítí bezpečně a orientují se v jasných a srozumitelných pravidlech. Učení však vyžaduje odvahu zkoušet nové věci, a proto se přiměřeným rizikům nevyhýbáme.

g. Věříme zvědavosti, schopnostem a aktivitě studentů.

Učíme bez trestů a odměn, s důrazem na vnitřní motivaci, radost z poznání a odpovědnost za vlastní volby.

h. Zajišťujeme optimální zónu učení s respektem k jedinečnosti každého žáka.

Učení vzniká, když člověk překračuje své limity, ale není nepřiměřeně přetížen. Povzbuzujeme studenty k náročnějším výzvám, pomáháme jim prožívat úspěch i poučit se z nezdaru. Do nových výzev studenty netlačíme násilím, ale podporujeme je, aby k nim došli přirozeně, ve svůj čas.

i. Využíváme formativního přístupu ve vzdělávání.

Nepoužíváme známky ani srovnávání. Každý člověk má jinou výchozí pozici i styl učení. Hodnocení pomáhá studentům porozumět vlastnímu pokroku a zlepšovat se. Podporujeme je v tom, aby si uměli navzájem dávat i přijímat zpětnou vazbu a vnímali chybu jako přirozenou součást učení.

j. Fungujeme na základě vzájemné důvěry a spolupráce, jsme průvodci.

Respektujeme se navzájem a oceňujeme práci každého studenta i průvodce. Úkolem průvodce je dávat studentům příležitosti, maximální možnou míru samostatnosti a podporu dle potřeby.

k. Propojujeme výuku s okolním světem.

Učíme se všude, nejen ve škole. Podporujeme otevřené prostředí. Hledáme možnosti, jak studenty zapojit do reálného světa. Vnášíme aktuální, palčivá, a inspirativní témata. Studenty povzbuzujeme, aby své zájmy, znalosti a zkušenosti přinášeli do školy a rozšiřovali tak obzory ostatním.

l. Učíme se od sebe navzájem a pracujeme s různorodými skupinami.

Ve ScioŠkolách je rozmanitost výhodou, druhé lidi považujeme za důležitý zdroj inspirace. Mnohotvárné prostředí vzniká propojováním studentů různého věku napříč celou školou. Tak, aby se mohli vzájemně obohacovat, inspirovat, a učit se jeden od druhého. Obdobně pestrý tým osobností tvoří i průvodci.